

KOHTUMÄÄRUS

Kohus:	Viru Maakohus
Kohtunik:	Johannes Külaots
Määruse tegemise aeg ja koht:	„24“oktoobril 2008.a. Jõhvi linnas
Tsiviilasja number:	2 – 08 – 15411
Tsiviilasi:	Jõhvi Vallavalitsuse avaldus hagita menetluses alaealiste laste vanematelt, JN ja AB, vanema õiguste äravõtmise nõudes alaealiste laste: AB (isikukood: xx, sündinud: xx.xx.xx) ja AB (isikukood: xx, sündinud: xx.xx.xx) suhtes;
Menetlustoiming:	Kohtulahendi tegemine;
Menetlusosalised ja nende esindajad:	Avaldaja: Jõhvi Vallavalitsus (eestkostenasutusena) (registrikood: 75033483, asukohaga: Keskväljak 4, 41595 Jõhvi linn, Jõhvi vald, Ida – Virumaa, konto nr.221010951025 Swedbank'is); Avaldaja lepinguline esindaja volikirja alusel: sama eestkostenasutuse lastekaitse spetsialist, Ene Eljas (isikukood: xx, elukoht: xx,xx,xx); Muud asjast puudutatud isikud: 1) alaealiste laste ema – JN (isikukood: xx,elukoht xx,xxx,xx); Asjast puudutatud isikul käesolevas menetluses lepingulist esindajat ei ole; 2) alaealiste laste isa: AB (isikukood: xx, elukoht: xx,xx,xx); Asjast puudutatud isikul käesolevas menetluses lepingulist esindajat ei ole; 3) alaealiste laste vanaema: TB (isikukood: xx, elukohtxx,xx,xx); Asjast puudutatud isikul käesolevas menetluses lepingulist esindajat ei ole; 4) alaealine laps: AB (isikukood: xx, sündinud: xx,xx,xx); Asjast puudutatud isikul käesolevas menetluses lepingulist esindajat ei ole; 5) alaealine laps: AB (isikukood: xx, sündinud: xx,xx,xx); Asjast puudutatud isikul käesolevas

menetluses lepingulist esindajat ei ole;

Kohtuistungi toimumise aeg: „08“oktoober 2008.a.

Kohtuistungist osavõtjad: Kohtuistungi sekretär Kersti Pütsep, tõlk Vaike Hanni, avaldaja, Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena), lepinguline esindaja, lastekaitse spetsialist Ene Eljas ning muud asjast puudutatud isikud: JN, AB ja TB;

RESOLUTSIOON:

Avaldus rahuldada. Võtta Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena) nõudel alaealiste laste vanematelt: alaealiste laste emalt – JN (isikukood: xx, xx,xx,xx) ja alaealiste laste isalt – AB (isikukood: xx, elukohtxx,xx,xx) ära alaealised lapsed: AB (isikukood: xx, sündinud: xx.xx.xx, elukoht: xx,xx,xx) ja AB (isikukood: xx, sündinud: xx,xx,xx, elukoht: xx,xx,xx) koos vanema õiguste äravõtmisega alaealiste laste: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) suhtes.

Anda alaealised lapsed: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) alaealiste laste vanaema, TB (isikukood: xx, elukoht: xx,xx,xx), kasvatada ja üleval pidada ning määrata alaealiste laste: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx), elukohaks laste vanaema: TB (isikukood: xx, elukoht: xx,xx,xx), igakordne elukoht.

Tuvastada, et Viru Maakohtu xx.xx.xx.a. määrusega tsiviilasjas nrxx-xx-xx on alaealiste laste: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) üle seatud eestkoste Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena) kaudu. Sama määrusega on alaealiste laste eestkostjaks määratud nende vanaema: TB.

Kohtukulude jaotus:

Kõik kohtukulud käesolevas tsiviilasjas jätta Eesti Vabariigi kanda.

Käesolev määrus tehakse avalikult teatavaks „24“ oktoobril 2008.a. Viru Maakohtu Jõhvi kohtumaja kantselei kaudu.

Toimetada kohtumääruse ärakiri menetlusosalistele ning alaealistele lastele kätte TsMS §313 ettenähtud korras (tähtud kirjaga, väljastusteatega) ning kui see ei anna tulemusi, siis toimetada kohtuotsuse ärakiri menetlusosalistele ning alaealistele lastele kätte TsMS §315 ettenähtud korras.

TsMS §478 kohaselt jõustub käesolev määrus päeval, kui see tehakse teatavaks isikutele, kelle kohta määrus vastavalt selle sisule tehti, kui seadusest ei tulene teisiti. Käesolev määrus kuulub viivitamatule täitmisele, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Edasikaebamise kord:

Käesolevale kohtumäärusele võib esitada määruskaebuse Viru Ringkonnakohtule Viru Maakohtu kaudu 15 päeva jooksul alates käesoleva määruse kättetoimetamise päevast, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti.

Saata käesoleva määruse ärakiri 10 – päeva jooksul peale jõustumist perekonnaseisuasutusele, kus on registreeritud alaealiste laste: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx sünd.

ASJAOLUD

Jõhvi Vallavalitsus (eestkostetasutusena) esitas kohtule avalduse hagita menetluses alaealiste laste vanematelt: JN ja AB vanema õiguste äravõtmise nõudes alaealiste laste: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) suhtes põhjusel, et JN ja AB elasid faktilistes abielulistes suhetes ning olid alates 2007.a. suvest arvel Jõhvi Vallavalitsuses (eestkostetasutusena) kui probleemne pere. Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena) poole pöördus abi saamiseks alaealiste laste: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) vanaema TB, kuna AB ja JN ei hoolitsenud oma laste eest ega tegelenud laste kasvatamisega. AB ei töötanud, kuritarvitas alkohoolseid jooke ja korraldas alaealiste laste juuresolekul korteris koos oma sõpradega joominguid. JN lahkus sageli mitmeks päevaks kodunt, jättes sellisel viisil oma alaealised lapsed järelvalveta. JN ja AB korter oli koristamata ja must. Alaealised lapsed olid hooldamata. Naabrid olid korduvalt esitanud Jõhvi politseijaoskonda kaebusi, et JN ja AB korteris toimuvad sageli joomingud, mille tõttu oli korter muutunud punkriks, kus käisid koos alkohoolseid jooke kuritarvitavad asotsiaalse eluviisiga isikud.

Korteriühistu xx andmetel oli JN ja AB korteril kommunaalteenuste võlad, millest suure osa maksis ära alaealiste laste vanaema, TB. AB ja JN kõik sissetulekud (sealhulgas ka lastetoetus) kulutati ära alkohoolsete jookide ostmiseks. Tihti ei olnud alaealistel lastel midagi süüa. Samuti olid pesemata alaealiste laste riided. Sageli võttis alaealiste laste vanaema, TB, oma juurde koju pesemiseks laste musta pesu. 2007.a. augustis tehti Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena) poolt JN ja AB hoiatus, et viimased muudaks oma eluviise ja hakkaksid hoolitsema oma alaealiste laste eest. AB ja JN oma eluviise muutnud ei ole, mille tõttu palus Jõhvi Vallavalitsus (eestkostetasutusena) avalduse rahuldada. Tegelikult elasid alaealised lapsed: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) oma vanaema TB juures, kes neid kasvas ja nende eest hoolitses. Alaealiste laste vanemad: AB ja JN oma laste kasvatamisega ei tegele.

Asjast puudutatud isikud: JN, AB ja TB kohtule kirjalikku vastust avaldusele esitanud ei ole.

MENETLUSOSALISTE SELETUSED ASJA KOHTA NING MUUD KOHTUISTUNGIL UURITUD TÕENDID

Avaldaja, Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena), lepinguline esindaja, lastekaitsespetsialist, Ene Eljas, palus kohtuistungil avalduse rahuldada ning võtta JN ja AB ära vanema õigused alaealiste laste: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx), suhtes. Täiendavalt selgitas Ene Eljas kohtuistungil, et Viru Maakohu poolt on seatud Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena) kaudu alaealiste laste üle eestkoste. Alaealistele lastele: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) on määratud eestkostjaks nende vanaema, TB. Laste vanemad: JN ja AB oma alaealiste laste kasvatamisega ei tegele.

Muu asjast puudutatud isik, JN, võttis kohtuistungil õigeks Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena) etteheited ning nõustus, et tema ja AB eluviis avaldab kahjulikku mõju alaealiste laste arengule. Tegelikult soovib JN ise oma lapsi kasvatada, kuid palub, et Jõhvi Vallavalitsus (eestkostetasutusena) annaks temale aega oma eluviisi parandamiseks.

Muu asjast puudutatud isik, AB, vaidles kohtuistungil avaldusele vastu ja palub avalduse jätta rahuldamata, kuna Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena) esindaja ei räägi kohtus õigust (eriti mis puudutab politsei külaskäike). Kohtuistungil võttis AB õigeks alkohoolsete jookide kuritarvitamise, kuna AB jõi regulaarselt igal nädalalõpul õlut ning peab sellist käitumist normaalseks. Ennast parandada ei pea AB vajalikuks.

Muu asjast puudutatud isik, TB, palus kohtuistungil avalduse rahuldada ning JN ja AB ära võtta vanema õigused alaealiste laste suhtes. TB selgitab

kohtuistungil, et ta on varem pidevalt püüdnud AB ja JN veenda, et sellist eluviisi ei tohi jätkata ning oma laste eest tuleb ise hoolitseda. Kõik TB veenmised on jäänud tulemusteta. Praegu kasvatab TB alaealisi lapsi: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) ise, kuna on määratud nende eestkostjaks. TB teab, et AB kuritarvitab alkohoolseid jooke. Kui tihti AB joob, seda ei oska TB kohtule öelda, kuna ei suhtle hetkel AB just sageli.

KOHTUISTUINGIL UURITUD KIRJALIKUD TÕENDID

Kohus luges avalduse põhjendatuks ja rahuldamisele kuuluvaks järgmiste kirjalike tõenditega. AB (isikukood: xx) sünniaktiga (tl.5-6). AB (isikukood: xx) sünniaktiga (tl.7-8). Jõhvi Politseiosakonna õiendiga 27.septembrist 2007.a. JN ja AB peretülide lahendamise kohta (tl.9). Korterühistu xx õiendiga 11.oktoobrist 2007.a. AB korteril lasuvate võlgade kohta (tl.10). Pangaväljavõttega TB poolt AB kommunaalteenuste võlgade kustutamise kohta (tl.11-12). Kodukülastuse aktiga 09.oktoobrist 2007.a. (tl.17-18). Kodukülastuse aktiga 12.oktoobrist 2007.a. (tl.19). Kodukülastuse aktiga 19.veebuarist 2008.a. (tl.20). Kodukülastuse aktiga 14.märtsist 2008.a. (tl.21). Kodukülastuse aktiga 18.aprillist 2008.a. (tl.22). JN kirjaliku lubadusega Jõhvi Vallavalitsusele (eestkostetasutusena) ennast parandada (tl.25-26). Väljatrükiga kinnistusraamatu andmebaasist AB kuuluva korteri andmetega (tl.27). Väljatrükiga rahvastikuregistri andmebaasist TB andmetega (tl.28). Viru Maakohtu määrusega 25.aprillist 2008.a. (tl.29). Korterühistu xx liikmete kirjaliku avaldusega Jõhvi Vallavalitsusele (eestkostetasutusena) (tl.40) JN ja AB vanema õiguste äravõtmise kohta. Väljatrükiga karistusregistri andmebaasist JN ja AB andmetega, mille kohaselt on JN ja AB korduvalt alkoholi joobe seisundis pannud toime väärteguisid. 08.oktoobril 2008.a. toimunud kohtuistungil protokolliga.

KOHTU POOLT RAKENDATAV SEADUS

Tsiviilasja sisuliseks lahendamiseks pidas kohus vajalikuks rakendada TsMS §552 sätteid, mille kohaselt kui vastavalt seadusele on menetluses vajalik valla – või linnavalitsuse osalus, teatab kohus talle menetlusest. Kohus teavitab ka muul juhul valla – või linnavalitsust menetlusest ja sellega seonduvatest asjaoludest, kui nende asjaolude teadmine on valla- või linnavalitsusele ilmselt vajalik oma ülesannete täitmiseks ja seadusest ei tulene teisiti. Kohus küsib valla – või linnavalitsuse seisukohta alaealist või eestkostet puudutavas menetluses ja saadab talle menetlusi lõpetavate määruste ärakirjad. TsMS §553 kohaselt võib vähemalt 14 – aastane piisava kaalutlus – ja otsustusvõimega laps tema isikut puudutavas hagita perekonnaasjas määruse peale kaevata oma seadusliku esindaja kaasabit. Sama kehtib muude asjade suhtes, mille puhul laps tuleb enne asja lahendamist ära kuulata. Määrused, millele laps võib määruskaebuse

esitada, tuleb talle isiklikult teatavaks teha. Määruse põhjendust ei pea lapsele teatavaks tegema, kui sellest võib tuleneda kahjulikke tagajärgi lapse arengule, kasvatusele või tervisele.

TsMS §558 kohaselt kuulab vanema õigusi lapse suhtes puudutavas menetluses kohus vanemad ära. Vanemate isiklike õiguste osas kuulab kohus vanemad ära isiklikult. Kui menetlus toimub lapse heaolu ohustamise üle, kuulab kohus vanemad isiklikult ära ja arutab nendega lapse huvide kaitset. Vanemat, kellel vanema õigusi ei ole või kelle lapsed on antud eestkoste alla, ei pea kohus ära kuulama, kui ärakuulamine asja lahendamisele või asjaolude selgitamisele ilmselt kaasa ei aita. Kohus ei pea vanemaid ära kuulama, kui sellest tekkiva viivitusega kaasneks ilmselt oht lapse huvidele. TsMS §559 kohaselt kuulab kohus vanema õigusi lapse suhtes puudutavas asjas vähemalt seitsmeaastase ning piisava kaalutlus – ja otsustusvõimega lapse isiklikult ära, kui lapse soovid, suhted või tahe omavad asja lahendamisel tähendust või kui see on ilmselt vajalik asjaolude selgitamiseks. Lapse ärakuulamisel tuleb teda menetluse esemest ja võimalikust tulemusest teavitada, kui sellega ei kaasne ilmselt kahjulikke tagajärgi lapse arengule või kasvatusele. Lapsele tuleb anda võimalus oma seisukoha avaldamiseks. Kohus võib lapse ärakuulamisest loobuda üksnes mõjuval põhjusel. TsMS §561 kohaselt peab last puudutavas menetluses kohus nii vara kui võimalik ja igas menetlusstaadiumis püüdma suunata asjaosalisi asja kokkuleppel lahendama. Kohus peab asjaosalised võimalikult aegsasti ära kuulama ja juhtima nende tähelepanu võimalusele kasutada perenõustaja abi eelkõige ühise seisukoha kujundamiseks lapse hooldamisel ja tema eest vastutamisel. Kohus võib last puudutava menetluse peatada, kui sellega ei kaasne lapse huvide ohustavat viivitust ning kui asjaosalised on valmis laskma ennast kohtuväliselt nõustada või kui kohtu arvates on muul põhjusel väljavaateid asja lahendamiseks asjaosaliste kokkuleppel. TsMS §562 kohaselt, kui kohus määrab lapse väljaandmise, võib ta esialgse õiguskaitse korras teha ka määruse lapse isiklikuks kasutamiseks määratud asjade väljaandmise kohta.

Perekonnaseaduse (edaspidi PkS) §53 kohaselt võib ühe vanema, eestkostja või eestkostetasutuse nõudel kohus otsustada võtta lapse ühelt või mõlemalt vanemalt ära vanema õiguste äravõtmiseta, kui last on ohtlik jätta vanemate juurde. Kui lapse jätmine vanema juurde ohustab lapse tervist või elu, võib eestkostetasutus lapse vanemalt ära võtta enne kohtuotsust. Sellisel juhul peab eestkostetasutus 10 päeva jooksul esitama kohtusse lapse äravõtmise või vanema õiguste äravõtmise nõude. Kui lapse äravõtmisel vanemalt jääb laps ilma vanemlikust hoolitsusest, korraldab lapse elu eestkostetasutus. Lapse äravõtmise põhjuste äralangemisel võib kohus vanema nõudel otsustada laps tagasi anda. PkS §54 kohaselt võib ühe vanema, eestkostja või eestkostetasutuse nõudel kohus vanema õigused ära võtta, kui vanem: 1) alkohoolsete jookide, narkootiliste või muude uimastava toimega ainete kuritarvitamise tõttu või muul

põhjusel, mida kohus ei loe mõjuvaks, ei täida oma kohustusi lapse kasvatamisel ja tema eest hoolitsemisel või 2) kuritarvitab vanema õigusi või 3) kohtleb last julmalt või 4) avaldab muul viisil lapsele kahjulikku mõju või 5) ei ole kasvatusasutuses viibiva lapse kasvatamises mõjuvate põhjusteta osalenud aasta jooksul. Vanema õiguste äravõtmise nõude läbivaatamisel kaasab kohus protsessi eestkostetasutuse arvamuse andmiseks. Vanema õiguste äravõtmisel teeb kohus otsuse sellelt vanemalt lapse äravõtmise kohta. Kui vanemalt vanema õiguste äravõtmisel jääb laps ilma vanemlikust hoolitsusest, korraldab lapse elu eestkostetasutus. Vanema õiguste äravõtmise kohtuotsuse ärakirja saadab kohus 10 päeva jooksul kohtuotsuse jõustumisest perekonnaseisuasutusele, kus lapse sünniakt asub, ja kasvatusasutusele, kus laps asub. PkS §58 kohaselt lähtub lapsesse puutuva vaidluse läbivaatamisel eestkostetasutus või kohus lapse huvidest, arvestades vähemalt 10 – aastase lapse soovi. Arvestada tuleb ka noorema kui 10 – aastase lapse soovi, kui lapse arengutase seda võimaldab.

MÄÄRUSE PÕHJENDUS

Eeltoodut aluseks võttes ja kaalunud kõiki kohtule esitatud tõendeid, asjaolusid, väiteid ning vastuväiteid kogumis, luges kohus tõendatuks, et Jõhvi Vallavalitsuse (eestkostetasutusena) avaldus on põhjendatud ja kuulub rahuldamisele. Kohus luges tõendatuks, et alaealiste laste vanemad: JN ja AB alkoholsete jookide kuritarvitamise tõttu ei täida oma kohustusi oma alaealiste laste: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) kasvatamisel ja nende eest hoolitsemisel, mille tõttu luges kohus tõendatuks, et JN ja AB tuleb ära võtta vanema õigused alaealiste laste: AB (isikukood: xx) ja AB (isikukood: xx) suhtes. Alaealised lapsed tuleb anda nende vanaema, TB, kasvatada ja üleval pidada, kuna TB on kohtu poolt määratud laste eestkostjaks. Kõik kohtukulud pidas kohus vajalikuks jätta Eesti Vabariigi kanda. Käesoleva määrus tuleb saata 10 – päeva jooksul peale jõustumist perekonnaseisuasutusele, kus on registreeritud alaealiste laste sünd.

Johannes Külaots
Kohtunik